

A stolus de ipsis potestatib⁹ aiebat. Hoc est, qd̄ seruīs alio loco suadet, Nō ad oculi seruītes quasi hoīb⁹ placētes: vt idipsum q̄ subduntur dñis suis non eos oderint, aut fallacijs pmereri desiderēt. Qd̄ aut̄ dicit, Qui em̄ diligit pximū, legē impleuit. O stēdit cōsumationē legis in dilectōe positā, id est in charitate. Vnde & dominus in illis duobus praeceptis totam legem pendere dicit, & omnes Prophetas: id est, in dilectōe dei & proximi. Vnde & ipse qui legem venit implere, dilectionem donauit per spiritum sanctum, vt quod antea timor implere non poterat, charitas postmodum implet. Inde est & illud eiusdem Apostoli, Plenitudo autem legis charitas. Et illud, Finis autem praecepti est, charitas de corde puro, & conscientia bona, & fide non ficta.

76 Quod autem ait, Et hoc scientes tēpus quia hora est iam nos de somno surgere: Illuc spectat quod dictum est, Ecce nunc tēpus acceptabile, ecce nunc dies salutis. Tempus enim Euangelij significatur, & illa opportunitas saluōs faciēdi credētes in deū.

77 Quod autem ait, Carnis prouidentiam ne feceritis in concupiscentijs: Ostendit non esse culpam dam carnis prouidentiam, quando ea prouidentur quae ad necessitatem salutis corporalīs valēt. Si autem ad superfluas delectationes atque luxurias, vt quisq̄ in his gaudeat quae carne cupit, recte reprehenditur, quia prouidentiam carnis in concupiscentijs facit. Quoniam qui seminat in carne sua, de carne meret corruptionem: id est, qui delectationibus carnalibus gaudet. Quod autem dicit, Infirmi autem in fide recipite, nō in diiudicationibus cogitationum: Hoc dicit, vt eum qui infirm⁹ in fide est recipiamus, & nostra infirmitate infirmitatem ei⁹ sustineamus, neq̄ diiudicemus cogitationes eius: id est, quasi ferre audeamus sententiā de alieno corde qd̄ non videmus. Ideo sequitur & dicit, Et alius quidē credit manducare oīa: Qui aut̄ infirmus est, olus māducat: Quia illo tēpore multi iam firmi in fide, & sciētes secundū sententiā dñi, q̄ non macularent ea q̄ in os intrāt, sed q̄ exeūt, indifferēter sumebant cibos salua cōscientia: Quidā vero infirmiores abstinebāt à carnib⁹ & à vino, ne vel nesciētes inciderēt in ea quae idolis sacrificabant. Omnis em̄ tunc immolatiua caro in macello venūdabat⁹, & de primitijs vini libabāt gētes simulachris suis, & quaedā in ipsis torcularibus sacrificia faciebant. Iubet ergo

C Apostolus & his qui salua cōscientia talib⁹ alimētis utebantur, nō spernere infirmitatem illorū qui se à talibus cibis & potu abstinebant. Et illis infirmis, ne eos qui carnibus vescēbātur & vinum bibebant, tanq̄ pollui iudicarent. Ad hoc valet, quod sequenter dicit, Qui māducat, nō manducantem nō spernat: & qui nō manducat, manducantem nō iudicet. Firmi em̄ infirmiores cōtumaciter cōtēnebāt, & infirmi firmos temere iudicabant. Quod aut̄ dicit, Tu quis es qui iudicas alienū seruum? ad hoc dicit, vt in his rebus, q̄ possunt & bono animo fieri & malo, iudicium deo dimittamus, nec audeamus de alterius corde, quod non videmus, ferre sententiam: In his em̄ rebus quae ita comprehenduntur, vt eas bono & casto animo nō posse fieri manifestum sit, non improbat si iudicemus. Itaq̄ hoc quod de cibis dicit, quia ignoratur quo animo fiat, non vult nos esse iudices, sed deum. De illo autē nefario stupro, vbi uxorem patris sui quidam habuit, praecepti debere iudicari. Nō em̄ poterat ille dicere, bono animo se tam immane flagitium commississe. Ergo quae cumq̄ facta ita manifestātur, vt nō possit dicere, Bono animo feci, iudicāda sunt à nobis: quae autē autem ita fiunt, vt quo animo fiant incertum sit, nō sunt iudicanda, sed seruāda iudicio dei: sicut scriptū est, Quae occulta sunt, deo: q̄ aut̄ palām sunt, vobis

Tomus quartus.

& filijs vestris. Qd̄ aut̄ ait, Alius quidem iudicat 80 **D** alternos dies, alius aut̄ iudicat omnē diē, Sequēstra ta interim meliore cōsideratione, nō de duob⁹ hominibus mihi videt̄ dictū, sed de hoīe & deo. Qui em̄ alternos dies iudicat, hō est: pot̄ em̄ hodie aliud, cras aliud iudicare: id est, vt quē hodie malū conuictum cōfessūq̄ dānauerit, cras bonū inueniat & correctū. | vel contra, cū aliquē iustū hodie laudauerit, cras inueniat deprauatū. | Qui aut̄ iudicat oēm diē, deus est, quia nō solū qualis quisq̄ sit, | sed etiā qualis omni die futurus sit, nouit. | Vnusquisq̄ in suo intellectu abūdet, inquit, id est, quantū humano intellectu, vel vnicuiq̄ homini cōcessum est, tātum audeat iudicare. Qui sapit, inquit, diē, domo sapit: id est quia hoc ipsum ad praesentē diē bene iudicat, domino sapit. Hoc est aut̄ bene iudicare ad diem, vt noveris non esse de correctione eius desperandū in futurum, de cuius culpa manifesta in praesentia iudicaueris. Quod autem ait, Beatus qui iudicat 81 semetipsum in quo probat: ad id potissimum referendum est, quod superius dixit, Nō ergo blasphemetur bonum nostrum. Hoc est etiā quod nunc ait ante istā sententiam: Tu fidem quam habes penes Emetipsum, habe coram deo: Vt quō bona est hęc fides, qua credimus omnia munda mundis, & in ea fide nos probamus, benevtamur ipso bono nostro: ne forte cum ad offendiculum infirmorum fratru⁹ eo: bono abusi fuerimus, peccemus in fratres, & in eo ipso bono nos iudicemus cum scandalizamus in firmos, in quo bono nos probamus, cum ipsa fides nobis placet. Quod autem ait, Christum Iesum 82 ministrum fuisse circūcisionis propter veritatē dei ad cōfirmādas promissiones patrum, gentes super misericordiā glorificare deum: Ad hoc dicit, vt intelligāt gentes, dominum Christum ad Iudaeos esse missum, & non superbiant. Iudaeis enim repellētibus quod ad ipsos missum est, factum est vt gentibus Euāgelium praedicaretur, quod & in actibus Apostolorum manifeste scribitur, cum dicūt Apostoli Iudaeis, Vobis primū oportuit praedicari verbum, sed quoniam indignos vos iudicatis, ecce cōuertimus nos ad gentes. Secundum ipsa etiam domini testimonia, cum dicit, Non sum missus nisi ad Matt. 15 oues perditas domus Israel. Et iterum, Non est bonum panem filiorū mittere canibus, Quod gentes si bene considerent, intelligāt ista fide quae iam credunt, omnia munda mundis, non se debere insultare his si qui forte infirmi ex circūcisione fuerint, qui propter communicationem idololorum nullas omnino audeāt carnes attingere. Quod autem dicit, 83 Vt minister sum Christi Iesu in gentibus, consecretans Euāgelium dei, vt fiat oblatio gētium acceptabilis, sanctificata in spū sancto. Hoc intelligitur, vt offerantur gentes deo tanq̄ acceptabile sacrificiū, cū in Christo credētes per Euāgelij sanctificant: sicut & superius dicit, Obsecro itaq̄ vos fratres p̄ misericordiā dei &c. | Qd̄ ait, Obsecro vos ftes 84 vt intēdatis in eos q̄ dissensiones & scādala praeter doctrinā quā vos didicistis faciūt. De his intelligit̄ dicere, qb⁹ ad Timotheū scripsit dicēs, Sicut rogauite vt sustineres Ephesi, vt cū irem̄ i Macedonia vt denūciare q̄busdā ne aliter docerēt, neq̄ intēderēt fabulis & genealogijs indeterminatis q̄ questionē magis p̄stāt q̄ edificationē, q̄ est in fide. Et ad Titum Tit. 1. Sūt ei multi nō subditi, vaniloq̄ & mēte seductores q̄ maxie ex circūcisione sunt, quos oportet refelli, q̄ vniuersas domos subierunt docētes q̄ nō oportet, turpis lucrī grā: Dixit quidā ex ipsis p̄pri⁹ eorum Propheta, Cretenses semp̄ mēdaces, malā bestiae, vtrēs pigri. Ad hī em̄ refert̄ qd̄ & hic ait, Hi enim Christo dño nō seruīūt, sed suo vētri: De quib⁹ alio loco dicit, Quorum deus vēter est. | Finis.

L iiii Diui